

YTTRANDE

2018-05-17 Ärendenr:  
NV-02596-18

Miljö- och energidepartementet  
[m.registrator@regeringskansliet.se](mailto:m.registrator@regeringskansliet.se)

## **Yttrande över remiss av Promemoria om Mer fastighetsnära insamling av förpackningsavfall och returpapper – utveckling av producentansvaren (M2018/00852/R)**

### **Sammanfattning**

Naturvårdsverket ställer sig positivt till inriktningen och huvuddelen av förslagen i promemorian. Naturvårdsverket bedömer att relevanta problem i dagens system hanteras. Förslagen bör leda till en mer lättillgänglig insamling och en ökad andel avfall som materialåtervinns.

Naturvårdsverket lyfter fram vissa delar i förslaget där vi bedömer att förtydliganden eller vidareutveckling behövs för att förslaget ska kunna genomföras.

### **Naturvårdsverkets ställningstagande och skäl**

#### ***Övergripande synpunkter***

Naturvårdsverket ställer sig positivt till inriktningen och huvuddelen av förslagen i promemorian. Ett producentansvar för förpackningsavfall och returpapper utformat enligt promemorians förslag har goda förutsättningar att ge positiva miljöeffekter som ett viktigt steg på vägen mot en cirkulär ekonomi. Detta bland annat genom att producenterna får tydligare ansvar för att nå högre upp i avfallshierarkin och att det blir lättare för konsumenterna att på ett korrekt sätt avyttra sitt förpackningsavfall och returpapper, vilket leder till ökad möjlighet för mer materialåtervinning. Vidare reduceras risken för nedskräpning.

Naturvårdsverket ser en stor fördel med promemorians förslag att ansvaret för insamling av förpackningsavfall och returpapper förtydligas samt görs mer enhetligt. Att producenten ska begränsa användningen av onödiga förpackningar och att kraven på utformning av förpackningar blir tydligare är helt i linje med strävan efter resurshushållning och en cirkulär ekonomi. Det är också positivt att det tillståndspliktiga insamlingsystemet ska informera såväl producenter som konsumenter om möjligheten till att materialutnyttja olika material.

Naturvårdsverket är positivt till att producentdefinitionen görs snävare så att det blir färre producenter per förpackning/tidning eftersom det tydliggör ansvaret och underlättar tillsynen. Förslaget innebär att det finansiella ansvaret ligger hos producenten vilket är i linje med principen om att förorenaren betalar.

Naturvårdsverket är positivt till att den som vill lämna förpackningsavfall som uppstår utanför bostaden ska kunna göra det på ett enkelt sätt.

Naturvårdsverket är positivt till en utökad servicegrad då det har stor potential att utöka utsorteringen av förpacknings- och returpappersavfallet. En utökad servicegrad kan också öka möjligheten att nå de uppsatta återvinningsmålen.

Naturvårdsverket är positivt till att den fastighetsnära insamlingen utökas stegvis. Det är viktigt att fortlöpande analysera och ta tillvara på de erfarenheter som görs under första steget, dvs. fram till 2025, vid införandet av nästa steg. Exempelvis gällande möjligheten till undantag från kravet på transport i 39 a § förordningen om ändring i förordningen (2014:1073) om producentansvar för förpackningar och 13 a § i förordningen om ändring i förordningen (2014:1074) om producentansvar för returpapper.

Naturvårdsverkets syn på promemorians förslag är positiv. Remissyttrandets följande delar går djupare in både på förslagets fördelar, behov av vidare utveckling och förslag till förbättringar som identifierats. Förslagen på vidare utredningar och förtydliganden borde i de flesta fall kunna lösas även efter förslagets eventuella ikraftträdande och därför inte vara ett hinder för att anta förslagen i promemorian.

### ***Synpunkter på förslagen enligt promemorians disposition***

#### *4 Dagens insamling av förpackningsavfall och returpapper*

##### *4.9 Osäkerheter i avfallsstatistiken*

Naturvårdsverket delar uppfattningen att en källa till osäkerhet i avfallsstatistiken är att det finns oklarheter om när avfall upphör att vara avfall. Naturvårdsverket vill framhålla att källan till denna osäkerhet till stor del är valet av mätpunkt för materialåtervinning. Tolkningen av vad som är materialåtervunnet är problematisk, men förväntas bli tydligare i och med de ändringar av bl.a. avfalls- och förpackningsdirektiven som förväntas bli beslutade inom kort.

#### *5 Insamling av förpackningsavfall och returpapper*

##### *5.2 Förtydligande av kraven på de tillståndspliktiga insamlingssystemen*

Naturvårdsverket är positivt till att de krav som ställs på de tillståndspliktiga insamlingssystemen görs tydligare jämfört med vad som beslutades genom förordning (2014:1073) och förordning (2014:1074). Förändringarna gör det tydligare vad som krävs för att erhålla tillstånd, även om vi ser att det kommer att behövas vägledning i fråga om t.ex. vad som avses med lättillgängliga insamlingsplatser eller när det inte är skäligen med fastighetsnära insamling. Vägledningsbehovet kan dock förväntas bli mer begränsat med detta förslag jämfört med förordningarna från 2014.

Naturvårdsverket ser både möjligheter och risker med de utökade och förtydligade kraven på insamlingssystemen. Vi tycker det är positivt att insamlingssystemet blir heltäckande för att få en likvärdig insamling i hela landet. Även om insamlingen kan ske på olika sätt så tror vi att det är bra att insamlingssystemen är ansvariga för och håller samman insamlingen av alla materialslag. Det är viktigt att det finns ett ansvar för att samla in alla materialslag och inte bara de som är mest lönsamma. Samtidigt kan det

behöva beaktas att de krav som ställs på fullständig täckning såväl geografiskt som för alla materialslag och bostadsfastigheter kan visa sig bli svåra att uppfylla för mer än ett insamlingssystem på marknaden.

Naturvårdsverket anser att samrådet har en viktig roll vid bedömningen av ett insamlingssystemens geografisk täckning och lämplighet samt för att åstadkomma så resurseffektiva insamlingssystem som möjligt. Framförallt är samråd med kommunerna av stor vikt, eftersom insamlingen, där det är möjligt, bör samordnas med kommunens insamling av restavfall och eventuellt matavfall vid fastighet samt kommunens insamling av grovavfall.

Naturvårdsverket anser att det saknas en analys av hur övergången från nuvarande system till de tillståndspliktiga insamlingssystemen ska ske. Det är oklart om detta är något som ska tas upp i samrådet. Många kommuner har själva valt att samla in förpacknings- och returpappersavfall och har investerat i olika system för detta. Se vidare i avsnitt 13 om konsekvensanalys.

Naturvårdsverket är positivt till att utöka utsortering av förpacknings- och returpappersavfall genom ökning av servicegraden på olika sätt. När det gäller de föreslagna ändringarna av bestämmelserna i 39 a § i förordningen om ändring i förordningen (2014:1073) om producentansvar för förpackningar (förpackningsförordningen) och 13 a § i förordningen om ändring i förordningen (2014:1074) om producentansvar för returpapper (returpappersförordningen), som föreslås gälla fr.o.m. 2025, ser vi dock en risk i att möjligheten till undantag från kravet på fastighetsnära insamling kan tolkas på olika sätt, och anser därför att det behöver bli tydligare vilka skäl som kan ligga till grund för undantag. Vi menar att promemorians beskrivning av i vilka situationer undantag skulle kunna medges inte tillräckligt tydligt återspeglas i paragraf-texten. Naturvårdsverket ser att skäl för undantag inte enbart bör beröra möjlighet att transportera bort avfallet utan att det kan finnas andra skäl för undantag, t.ex. områdets utformning, marktillgänglighet, kostnader för fastighetsägare, insamlingssystemet mm. Fastighetsnära insamling kanske inte alltid är den mest lämpliga insamlingen i alla områden och det kan ibland tänkas vara mer lämpligt med t.ex. insamling för ett helt kvarter i områden där man vill undvika transporter. Det kan också finnas fastigheter/områden där det inte är ekonomiskt rimligt att ha fastighetsnära insamling då kostnaden kanske inte motsvarar miljönyttan. Naturvårdsverket är positivt till att kraven på fastighetsnära insamling införs successivt. Eftersom det redan idag finns en ganska stor andel fastighetsnära insamling så torde möjligheten till undantag inte vara en stor fråga i ett första skede, men däremot inför att kravet att alla fastigheter ska ha fastighetsnära insamling börjar gälla. Eftersom ändringarna i fråga inte ska gälla förrän fr.o.m. år 2025 borde det finnas tid att, innan de beslutas, se över hur bestämmelserna skulle kunna förtydligas.

Naturvårdsverket anser att det är en brist i förslaget att inte närmare gå in på den eventuella situationen att en fastighetsägare inte vill upplåta plats för insamling och vad som händer då. Det kan t.ex. i vissa områden vara svårt att hitta plats för insamlingen eller så kan fastighetsägarna själva vilja nyttja utrymmet/marken till något annat. Såsom nämns i promemorian ska behovet av avfallsutrymmen och ytor för avfallsinsamling beaktas vid planläggning och ärenden om bygglov. Naturvårdsverket anser att insamlingssystemen bör ha en roll i denna process.

Naturvårdsverket är positivt till att det tillståndspliktiga systemet och kommunerna samordnar insamling från verksamheter i bostadsfastigheter. Naturvårdsverket ställer sig även positiva till att verksamheter som verkar i bostadsfastigheter också ska kunna lämna sitt förpackningsavfall och returpapper i fastighetsnära system. Det kan dock bli problematiskt ur rapporterings- och statistiksynpunkt om verksamheter och

privatpersoner lämnar förpackningsavfall på samma plats eftersom de ändringar i förpackningsdirektivet som är på väg att beslutas innebär att vissa typer av förpackningsavfall (återanvändbara förpackningar) kommer att behöva särredovisas för hushåll respektive verksamheter.

### *5.2.3 Insamling av förpackningsavfall i utemiljöer där många människor vistas*

Naturvårdsverket är positivt till att den som vill lämna förpackningsavfall som uppstår utanför bostaden ska kunna göra det på ett enkelt sätt. Vi anser att det är lämpligt att insamlingssystemet har ansvaret och att förpackningsproducenterna står för kostnaden med anledning av att det är producenterna som ansvarar för omhändertagandet av förpackningsavfallet oavsett var det uppkommer. En ökad utsortering av förpackningsavfall i utemiljö är också positivt i det avseendet att det ökar mängden utsorterat material, vilket kan påverka möjligheten att nå de uppsatta målen för återvinning. Det borde även kunna minska nedskräpningen av förpackningar.

Författningsförslaget i 39 d § förpackningsförordningen skapar dock tolkningsutrymme gällande begreppet utemiljö. I promemorian ges exempel på vilka utemiljöer som skulle kunna vara aktuella. För att minska tolkningsutrymmet anser vi att dessa exempel redan bör framgå av bestämmelsen i 39 d §. Även med detta tillägg kan det återstå tolkningsutrymme gällande vad som avses med utemiljö och var gränsen ska dras mot innemiljö. Vi föreslår därför att det definieras i förordningen vad som avses med utemiljö. Vidare kan det på platser där normalt många människor vistas uppkomma förpackningsavfall i olika mängd, beroende på om det är en plats där förtäring av mat och dryck är vanlig eller inte. Vi föreslår därför att det i 39 d § även läggs till att det rör sig om en utemiljö där förpackningsavfall vanligen uppkommer.

### *5.3 Ytterligare förslag gällande de tillståndspliktiga insamlingssystemen*

Naturvårdsverket är positivt till att främja materialutnyttjande och att det blir en tydligare koppling mellan insamlingen och målen för materialutnyttjande.

Naturvårdsverket är även positivt till de föreslagna bestämmelserna i 39 f § förpackningsförordningen respektive 13 a § förordningen om ändring i förordningen (2014:1074) om producentansvar för returpapper (returpappersförordningen), vilka utvidgar kravet på ekonomisk säkerhet för de tillståndspliktiga insamlingssystemen.

### *5.4 Några redaktionella ändringar*

Naturvårdsverket tillstyrker författningsförslaget i fråga om de redaktionella ändringar och den paragrafindelning som görs i fråga om de krav som ställs för att ett insamlingssystem ska vara lämpligt och rikstäckande, som idag återfinns i 39 § förpackningsförordningen samt 13 § returpappersförordningen.

### *5.5 Kommuners rätt att samla in förpackningsavfall och returpapper utan uppdrag tas bort*

Naturvårdsverket är positivt till att producentansvaret förtydligas, då ett sådant förtydligande kan innebära att fler förpackningar och mer returpapper rapporteras som insamlade. Det kan med dagens system finnas kommuner som inte lämnar de förpackningar eller det returpapper de samlat in till ett materialbolag utan direkt till en avfallsanläggning. Dessa förpackningar och returpapper kommer inte med i statistiken.

Naturvårdsverket är även positivt till att det blir en tydlig ansvarsfördelning och till att det blir ett liknande system över hela landet.

### *5.7 Krav på att den som driver ett tillståndspliktigt insamlingssystem informerar*

Naturvårdsverket är positivt till att det i förordningen tydligt framgår att de tillståndspliktiga insamlingssystemen har en skyldighet att informera hushåll och producenter av förpackningar som omfattas av systemet. För att skapa enighet i hela förpackningens värdekedja anser Naturvårdsverket att det är viktigt att insamlingssystemet informerar om vilka möjligheter som finns att materialutnyttja olika material och vilka svårigheter som kan finnas.

### *5.8 Förberedande samråd och samråd under driften av ett insamlingssystem*

Naturvårdsverket är positivt till att promemorian lyfter det förberedande samrådet och samråd under systemets drift, eftersom det är en viktig del av ett välfungerande insamlingssystem. Naturvårdsverket vill framhålla vikten av samråd/samverkan för att kunna få en så effektiv avfallshantering som möjligt, t.ex. samordning med kommuners insamling av restavfall, matavfall och grovavfall.

Naturvårdsverket vill lyfta vikten av att samverkan även ska ske mellan de tillståndspliktiga insamlingssystemen för förpackningar och de tillståndspliktiga insamlingssystemen för returpapper. Eftersom insamling ska ske fastighetsnära kan det med fördel ske på liknande sätt eller till och med i samma typ av system. De föreslagna bestämmelserna i 39 f § förpackningsförordningen och 13 a § 5 returpappersförordningen, om samverkan med andra som har tillstånd att bedriva insamlingssystem, bör därför kompletteras med en skyldighet för insamlingssystemet att samverka även med aktörer som har tillstånd att driva insamlingssystem för returpapper respektive förpackningar i fråga om samordning av systemen och vid behov också om relaterade kostnadsfrågor.

Naturvårdsverket anser att det är otydligt vilken påverkan de olika parterna har på innehållet i och resultatet av ett samråd. Det kommer att behövas vägledning om samråd, t.ex. former för genomförandet av samråd. Dessutom önskar Naturvårdsverket att det blir tydligt i förordningarna vilken rätt och vilka skyldigheter de båda parterna har vid ett samråd. Som det nu är har insamlingssystemet en skyldighet att samråda med kommunen och då redogöra för hur systemet ska samordnas med kommunernas renhållningsskyldighet, medan kommunen ges tillfälle att lämna synpunkter på denna redogörelse. Insamlingssystemet är dock i princip helt beroende av en samordning med kommunernas renhållningsskyldighet för att kunna uppfylla de krav som ställs på systemet. Det som enligt Naturvårdsverkets bedömning saknas är därför en skyldighet för båda parter att tillsammans se till att insamlingssystemet på lämpligt sätt samordnas med kommunens renhållningsskyldighet.

I promemorian beskrivs att det är till fördel att insamlingssystemet samråder även med fastighetsägaren vid utformningen av insamlingssystemet och att ett sådant krav inte bedöms vara nödvändigt i förordningen. Naturvårdsverket håller med om att fastighetsägarna har en viktig roll men anser att den behöver klargöras så att det exempelvis framgår om samråd ska ske direkt med fastighetsägarna eller om de ska företrädas av kommunen. Om samråd ska ske med fastighetsägarna måste det ske på ett sätt så att det inte blir en orimlig arbetsbörda för insamlingssystemet.

För det förberedande samrådet refererar promemorian till den vägledning som tagits fram gällande insamlingssystem för elektronik. Naturvårdsverket anser att denna vägledning endast delvis är tillämplig i fråga om förpackningar och returpapper samt bedömer att ny vägledning krävs.

## 6 Producentbegreppen förändras

### 6.1 Definitionen av producent i förpackningsförordningen och 6.2 Definition av serviceförpackning och att släppa ut en förpackning på den svenska marknaden

Naturvårdsverket är positivt till att producentdefinitionen görs snävare så att det blir färre producenter per förpackning. Det gör det tydligare för berörda aktörer vem som har producentansvar och underlättar tillsynen av att bestämmelserna efterlevs. Naturvårdsverket delar också uppfattningen att de aktörer som har störst möjlighet att uppfylla förordningens krav också ska vara de som åläggs skyldigheter som producent.

Naturvårdsverket uppfattar förordningsförslaget som att alla de producenter som omfattas av definitionen i 6 § förpackningsförordningen har skyldighet att följa kraven gällande utformning av förpackningar, undvikande av onödiga förpackningar och märkning av förpackningar. Däremot är det endast de producenter som släpper ut en förpackning på den svenska marknaden som är skyldiga att enligt 37 § tillhandahålla/vara anslutna till ett insamlingssystem och att enligt 58 c § rapportera mängden förpackningar som släppts ut på marknaden. I båda dessa bestämmelser har skyldigheterna, utifrån nuvarande formulering, knutits till den som släpper ut förpackningen på den svenska marknaden. Det är dock oklart om detta verkligen varit avsikten. Naturvårdsverket ser ett behov av att detta tydliggörs.

Naturvårdsverkets bedömning, som vi uppfattar överensstämmer med promemorians, är att utsläppandet på marknaden är kopplat till när förpackningen kan ses som en *produkt*, vilket normalt borde anses inträffa först när en förpackning monterats, fyllts eller på annat sätt används, lämnat tillverkningsstadiet och kan saluföras tillsammans med en vara. Enligt Naturvårdsverket följer av detta att serviceförpackningar borde anses släppas ut på marknaden när de levereras från tillverkare eller importör till en köpare/användare av sådana förpackningar, exempelvis ett café eller en snabbmatskedja. Förpackade varor som förs in i Sverige släpps ut på marknaden i Sverige i och med att de levereras till någon här i Sverige. Andra förpackningar än serviceförpackningar borde däremot inte anses släppas ut på marknaden förrän de fyllts eller på annat sätt används, har lämnat tillverkningsstadiet och kan saluföras tillsammans med en vara. Den som tillverkar eller för in andra förpackningar än serviceförpackningar till Sverige omfattas i så fall inte av skyldigheterna enligt 37 och 58 c §§, så som de nu är formulerade. Det skulle därmed endast vara en producent per förpackning som har dessa skyldigheter, vilket är vad Naturvårdsverket tidigare förordat.

När det gäller bl.a. kraven på förpackningars utformning är det som ovan nämnts enligt förslaget tänkt att det ska kunna finnas två producenter per förpackning, när det gäller andra förpackningar än serviceförpackningar. I promemorian motiveras detta med att både tillverkare och fyllare i dessa fall kan ha möjlighet att påverka utformningen av förpackningarna. Som exempel nämns att en förpackningstillverkare kan ha bättre kunskap om vad som är ett lämpligt förpackningsmaterial och bättre möjlighet att påverka utformningen. Vidare anges att när det insamlade förpackningsavfallet används till att tillverka nya förpackningar har tillverkarna starka incitament att utforma förpackningarna på ett sätt som främjar materialutnyttjande. När det gäller det sista argumentet undrar dock Naturvårdsverket hur det blir relevant om det är så att tillverkarna inte är skyldiga att tillhandahålla eller vara anslutna till ett insamlingssystem. Se vidare nedan.

Naturvårdsverket har tidigare förordat att fyllaren ensam ska ha producentansvaret ifråga om såväl utformning som insamling av andra förpackningar än serviceförpackningar. Detta eftersom fyllaren vet vad förpackningen ska användas till och vilka påfrestningar den kommer att utsättas för och därmed har bäst kunskap om hur förpackningen bör vara utformad. Genom efterfrågan och specifika krav kan

fyllaren se till att tillverkaren levererar lämpliga förpackningar som uppfyller utformningskraven enligt förordningen. Ur tillsynssynpunkt ser Naturvårdsverket att det med två producenter för samma förpackning kan förväntas uppstå situationer där det kan bli svårt att klargöra vem som ska bära ansvaret i fråga om en förpacknings utformning i olika avseende; tillverkaren eller fyllaren. Vissa utformningskrav i förordningen, såsom 34 § 1, liksom kravet i 33 a § att begränsa användningen av onödiga förpackningar, kan anses ligga utanför tillverkarnas rådighet när det gäller andra förpackningar än serviceförpackningar, såvida man inte ser det som att det föreligger ett solidariskt ansvar för tillverkare och fyllare att se till att förpackningarna uppfyller samtliga krav. Detta skulle dock i så fall behöva tydliggöras.

Naturvårdsverket kan dock hålla med om att det finns betydande fördelar med att även de som tillverkar och för in andra förpackningar än serviceförpackningar omfattas av producentansvaret. Det kan tänkas vara svårt för fyllare som inte hör till de större aktörerna på marknaden att påverka det utbud av förpackningar som erbjuds av tillverkarna. Som nämns i promemorian är de som tillverkar och för in förpackningar i Sverige aktörer som i stor utsträckning kan påverka exempelvis vilka material som används och de kan, genom att åläggas ett ansvar för utformning och insamling av förpackningsavfall ges incitament att utforma förpackningarna på ett sätt som främjar materialutnyttjande. De har därmed en viktig roll i den cirkulära ekonomin. Utöver detta kan vara värt att beakta att det kan framstå som inkonsekvent om tillverkare har ansvar för utformning, insamling m.m. i fråga om serviceförpackningar, däremot inte för andra förpackningar, trots att det teoretiskt sett skulle kunna vara så att det är fråga om samma typ av förpackningar men olika köpare. Tillverkarnas ansvar blir också tydligare om de har ansvar för alla förpackningar som de tillverkar och inte endast de som är avsedda att användas som serviceförpackningar.

Om tanken, trots nuvarande formulering av 37 §, är att de som tillverkar eller för in andra förpackningar än serviceförpackningar i Sverige också ska vara skyldiga att tillhandahålla ett insamlingssystem ser Naturvårdsverket inte något hinder för det. Om tillverkarna ska ha ett ansvar för utformningen av förpackningar bör de också ha en skyldighet att tillhandahålla eller vara anslutna till ett insamlingssystem enligt 37 §. Att utformnings- och insamlingsansvaret är knutet till samma producenter kopplar till förordningens syfte att minska förpackningsavfallet. Den som även ansvarar för insamlingen har ett starkare incitament att utforma förpackningarna på ett sätt som gynnar återvinningen av dem, såsom även påpekas i promemorian.

Sammantaget gör Naturvårdsverket bedömningen att fördelarna med att låta både de som tillverkar, för in och fyller andra förpackningar än serviceförpackningar omfattas av producentdefinitionen och att alla dessa aktörer ska ha ett ansvar för såväl utformning av förpackningar som för att tillhandahålla ett insamlingssystem enligt 37 § kan anses överväga nackdelarna med en sådan lösning. Ansvarsfördelningen mellan de som tillverkar/för in och de som fyller andra förpackningar än serviceförpackningar behöver dock tydliggöras. Antingen genom att ange att de har ett solidariskt ansvar eller genom att uttryckligen undanta de som tillverkar/för in sådana förpackningar från vissa krav.

Naturvårdsverket tillstyrker att endast fyllare, inte de som tillverkar eller för in andra förpackningar än serviceförpackningar, ska rapportera mängden förpackningar som släppts ut på den svenska marknaden i enlighet med 58 c §. Detta för att undvika dubbelrapportering, men också av det skälet att det som ovan nämnts är fyllarna som får anses vara de som släpper ut dessa förpackningar på marknaden och därmed råder över uppgifterna.

Utöver fyllare och tillverkare är den producent som för in en förpackning eller en förpackad vara till Sverige. När det gäller begreppet ”för in i Sverige” menar

Naturvårdsverket att det om möjligt bör förtydligas. Naturvårdsverket vill framförallt undvika situationer där flera aktörer kan anses vara den som för in förpackningar till Sverige och det därmed är otydligt vem har producentansvar. Det är av stor vikt för berörda aktörer att det är tydligt vilka som har skyldigheter som producent.

När det gäller distansförsäljning anges i promemorian att förpackningar som säljs på distans från en tillverkare eller säljare i ett annat land till en slutanvändare i Sverige inte omfattas av producentdefinitionen eftersom dessa förpackningar inte förs in yrkesmässigt i Sverige. Frågan om ansvaret vid distansförsäljning är komplicerad och distansförsäljning har hittills inte uttryckligen inkluderats i producentansvaret för förpackningar eller returpapper. Frågan är dock på vilken grund sådan försäljning eventuellt kan uteslutas. Även i detta sammanhang får innebörden av begreppen för in och släppa ut på marknaden betydelse. Om man ser det som att det är köparen/slutanvändaren i Sverige som för in den förpackade varan i Sverige så kan man inte hävda att det sker yrkesmässigt. I andra sammanhang anses dock normalt den som säljer en produkt på distans till ett annat land vara den som släpper ut produkten på marknaden i det land produkten säljs till. Det kan i sammanhanget noteras att det bland de ändringar som nu görs i avfallsdirektivet bl.a. finns ett krav på medlemsstaterna att inrätta lämpliga system för att se till att producenter av produkter fullgör sina skyldigheter inom utökat producentansvaret, också vid distansförsäljning. Frågan om ansvar för den som säljer på distans kommer därför att behöva inkluderas i en kommande översyn av producentansvarsförordningarna, i samband genomförandet av ändringarna i bl.a. avfalls- och förpackningsdirektivet.

### *6.3 Definition av producent i returpappersförordningen*

Naturvårdsverket stödjer förslaget till definition av producent. Det är positivt att antalet producenter begränsas och att det enligt förslaget endast kommer att finnas en producent per tidning. Vi ser dock att den föreslagna definitionen av släppa ut på marknaden i 8 § returpappersförordningen behöver ändras så att även tidningspapper inkluderas, om den ska överensstämma med producentdefinitionen, som täcker både tidningar och tidningspapper.

## *7 Förordningarnas syfte och krav på utformning av förpackningar*

### *7.1 Förpackningsförordningens syfte förtydligas*

Naturvårdsverket är positivt till att utformningskravet på förpackningar förtydligas.

### *7.2 Returpappersförordningens syfte förtydligas*

Naturvårdsverket är positivt till att syftet förtydligas på föreslaget sätt.

### *7.3 Krav på att förebygga uppkomsten av förpackningsavfall*

Naturvårdsverket tillstyrker de nya bestämmelserna i 33 a och 34 §§ förpackningsförordningen som syftar till att förebygga uppkomsten av förpackningsavfall. Vi är positiva till att promemorian förtydligar att förpackningar ska användas endast när de behövs. Vi tror att dessa bestämmelser kommer att medföra att producenter arbetar högre upp i avfallshierarkin med förebyggande av uppkomst av avfall.

### *7.4 Harmoniserade standarder*

Naturvårdsverket anser att det vore en lämpligare lösning att i den föreslagna bestämmelsen i 36 a § förpackningsförordningen hänvisa till de senast antagna relevanta harmoniserade standarder eller relevanta nationella standarder vars referensnummer offentliggjorts i enlighet med artikel 9.2 och 9.3 i förpackningsdirektivet. Detta för att undvika situationen att behöva ändra förordningen varje gång en angiven standard uppdateras.



De ändringar i bl.a. avfalls- och förpackningsdirektivet som är på väg att beslutas på EU-nivå kommer sannolikt att leda till ändringar även av de i författningsförslaget angivna standarderna SS-EN 13427–13432.

Naturvårdsverket har även ett pågående regeringsuppdrag<sup>1</sup> där vi kommer att analysera de angivna standarderna, som tagits fram i enlighet med artikel 10 i förpackningsdirektivet, och eventuellt föreslå ändringar i dessa.

#### *7.5 Tungmetaller i förpackningsmaterial och 7.6 Material i kontakt med livsmedel*

Naturvårdsverket anser att det är bra att uppmärksamma andra lagstiftningar genom de föreslagna bestämmelserna 4 b § (tungmetaller i förpackningsmaterial) och 4 c § förpackningsförordningen (material i kontakt med livsmedel). Detta gör det tydligt för producenterna var de ska hitta relaterade bestämmelser i lagstiftningen.

#### *7.7 Märkning av förpackningar*

Naturvårdsverket är positivt till att det tydliggörs vad som gäller i fråga om märkning av förpackningar. Paragrafen följer den vägledning om producentansvaret för förpackningar som Naturvårdsverket har tagit fram<sup>2</sup>.

#### *8 Ytterligare förändringar i producentansvaren*

##### *8.2 Rapportering om de förpackningar och tidningar som släppts ut på den svenska marknaden*

Naturvårdsverket noterar att det i den föreslagna 58 c § förpacknings-förordningen behöver läggas till ett rapporteringsansvar för den som för in en förpackad vara till Sverige. Dessa förpackningar kommer annars inte att omfattas av rapporteringen om mängden förpackningar som släppts ut på marknaden i Sverige. Vi föreslår därför att en ny punkt 2 om förpackade varor läggs till och att efterföljande punkter numreras om till punkt 3 respektive 4.

Naturvårdsverket är positivt till att ansvaret för rapportering av mängden förpackningar som släppts ut på marknaden flyttas från insamlingssystemet till producenten. Som anges i promemorian är skälet till detta främst att det är producenterna som har uppgift om vilka mängder förpackningar som släppts ut på marknaden och som ska rapporteras enligt 58 c §. Ett insamlingssystem råder inte över dessa uppgifter. Om insamlingssystemen i princip kan anses sakna faktisk och rättslig möjlighet att lämna uppgifterna är det, enligt Naturvårdsverket, ur rättslig synpunkt inte lämpligt att ålägga dem en sådan rapporteringsskyldighet.

Producenterna och insamlingssystemen kan däremot frivilligt avtala om att insamlingssystemen rapporterar åt producenterna för att det är mer praktiskt. Då är det dock fortfarande producenten som bär ansvaret för att rapportering sker i enlighet med 58 c §. Producenten kan inte avtala bort sina producentenskyldigheter.

##### *8.3 Insamling av förpackningsavfall av alla material*

Naturvårdsverket är positivt till att de tillståndspliktiga insamlingssystemen ska innefatta insamling av förpackningsavfall av alla material. Naturvårdsverket håller med om att de förpackningar som omfattas av förordning (2005:220) om retursystem för plastflaskor och metallburkar (retursystems-förordningen) bör undantas.

Naturvårdsverket anser att frivilliga pantsystem i syfte att öka återanvändning eller materialåtervinning för förpackningar bör vara tillåtna. Dessa insamlingsinitiativ kan

---

<sup>1</sup> Uppdrag om nedskräpning. Miljö- och energidepartementet. M2017/01438/Ke.

<sup>2</sup> Vägledning om producentansvaret för förpackningar. <http://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledningar/Avfall/Producentansvar/Producentansvar-forpackningar/> (Hämtad 2018-05-04.)

komma från såväl producenter som andra aktörer. I Naturvårdsverkets regeringsuppdrag *Minskad nedskräpning*<sup>3</sup> pekas pant- och ersättningsystem tydligt ut som möjliga åtgärder för minskad nedskräpning. En förpackningstyp som idag har ett frivilligt retursystem är träpallar.

Vi ser en risk i att nuvarande frivilliga pantsystem inte längre kommer att kunna bedriva sin verksamhet då de kommer att ha svårt att leva upp till de krav som ställs på ett tillståndspliktigt insamlingssystem. Naturvårdsverket anser att det måste finnas möjlighet för den här typen av initiativ, redan pågående men också framtida, som endast hanterar ett eller ett fåtal material- eller förpackningsslag, att ansluta sig till något av de tillståndspliktiga insamlingssystemen eller att insamlingssystemen får ett tydligare ansvar att aktivt arbeta med att nå högre upp i avfallstrappan t.ex. genom frivilliga pantsystem. Alternativt bör det finnas någon typ av undantag för insamlingsinitiativ om detta går att motivera miljömässigt. Naturvårdsverket anser att frågan om frivilliga pantsystem och liknande måste utredas vidare.

I dagsläget finns en frivillig anslutning för juice- och saftförpackningar till det retursystem som regleras av retursystems-förordningen. Jordbruksverket har föreslagit ändringar i retursystems-förordningen som innebär att det undantag som finns för förpackningar för konsumtionsfärdig dryck tas bort så att även juice- och mjölkförpackningar inkluderas i retursystemet. Naturvårdsverket tillstyrkte detta i sitt remissyttrande och vidhåller att förordningen bör ändras på det sätt som föreslagits. Det skulle även kunna vara aktuellt att de saftförpackningar som nu också ingår i retursystemet tas med i förordningen, men Naturvårdsverket har inte gjort någon närmare analys av detta.

#### *8.4 Anmälningsskyldighet för insamling av förpackningsavfall respektive returpapper från verksamheter*

Naturvårdsverket stödjer förslaget att den som samlar in förpackningar eller returpapper från verksamheter ska omfattas av anmälningsskyldighet. Det ger ökade möjligheter till kontroll av flödena av förpackningsavfall och returpapper från verksamhetsutövare.

Naturvårdsverket anser att det behöver utredas vidare hur anmälan och rapportering sker på lämpligast vis för att underlätta för alla parter.

För den som samlar in förpackningar eller returpapper från verksamheter bedömer vi att det skulle underlätta att inte behöva lämna uppgift mer än en gång per år om vilka verksamheter man samlat in förpackningsavfall eller returpapper ifrån och vilket förpackningsavfall som samlats in. Detta främst eftersom det är sådant som kan förändras flera gånger under ett år. Enligt Naturvårdsverkets bedömning skulle det vara tillräckligt att i en anmälan enligt 57 § förpackningsförordningen respektive 30 § returpappersförordningen, utöver de uppgifter som efterfrågas i punkten 1, ange i vilka kommuner insamlingsverksamheten är tänkt att bedrivas. Naturvårdsverket skulle i så fall samtidigt åläggas en skyldighet att lämna uppgift till berörda kommuner om vilka verksamhetsutövare som samlar in förpackningar och/eller returpapper i kommunen.

Uppgift om vilka verksamheter som förpackningsavfall och/eller returpapper samlats in ifrån och vilka mängder av olika typer av förpackningsavfall som samlats in skulle istället kunna omfattas av rapporteringsskyldigheten enligt 57 a § förpackningsförordningen respektive 31 a § returpappersförordningen. En sådan lösning skulle enligt Naturvårdsverkets bedömning vara mer ändamålsenlig.

---

<sup>3</sup> Uppdrag om nedskräpning. Miljö- och energidepartementet. M2017/01438/Ke.

### *8.5 Hänvisning till definitioner i miljöbalken*

Naturvårdsverket stödjer förslaget att upphäva hela 9 § förpackningsförordningen med definitionerna av återanvända, återvinna, bortskaffa, ta bort definitionen av samla in i 8 § och istället lägga in en hänvisning till definitionerna av dessa begrepp i miljöbalken.

I det avfallspaket, en omarbetning av sex direktiv på avfallsområdet, som tagits fram inom ramen för EU-kommissionens arbete för en cirkulär ekonomi görs ändringar i bl.a. avfallsdirektivet och förpackningsdirektivet. Bl.a. har det skett en översyn av definitioner för att de ska överensstämma direktiven emellan. Som ett led i detta har de särskilda definitionerna av bl.a. återanvändning, återvinning och materialåtervinning (materialutnyttjande) som funnits i förpackningsdirektivet tagits bort från förpackningsdirektivet och en hänvisning istället lagts in till definitionerna i avfallsdirektivet. Vidare införs i förpackningsdirektivet begreppet återanvändbara förpackningar. Även andra ändringar görs som kan antas medföra behov av ytterligare ändringar av såväl förpackningsförordningen som övriga producentansvarsförordningar. I promemorian anges att detta inte kan analyseras inom ramen för denna översyn av förpacknings- och returpappersförordningarna, utan att detta får ske i ett senare skede. Naturvårdsverket delar den bedömningen.

Det som möjligen kan vara värt att notera är att den i promemorian föreslagna hänvisningen till definitionen av återanvändning i miljöbalken, som överensstämmer med den i avfallsdirektivet, innebär att betydelsen av återanvändning i den svenska förordningen blir en annan än den i det nu gällande förpackningsdirektivet, fram till dess att ändringarna i direktivet börjar gälla.

### *8.8 Tidsbegränsade tillstånd*

Naturvårdsverket är positivt till att tillstånden blir tidsbegränsade. Det ger oss möjlighet att se över t.ex. vägledning och ställa högre krav vid nästa ansökan. Naturvårdsverkets bedömning är att ett tillstånds giltighetstid inte bör anges i förordningen, utan menar att det bör finnas möjlighet att i det enskilda fallet bedöma hur länge ett tillstånd ska gälla.

### *8.9 Förpackningsförordningens tillämpningsområde*

Naturvårdsverket anser att det är oklart varför det inte finns ett rapporteringskrav i fråga om de mängder förpackningar som samlas in av retursystem som regleras av retursystemsforordningen. Vi anser att det bör övervägas att införa en separat bestämmelse om detta för det fall det inte kan inkluderas i rapporteringsskyldigheten enligt 51 § förpackningsförordningen. I synnerhet som mängden förpackningar som satts på marknaden ska rapporteras även i fråga om sådana förpackningar som samlas in av ett retursystem, i enlighet med 58 § c förpackningsförordningen.

I övrigt har Naturvårdsverket ingenting att invända mot de föreslagna undantagen för förpackningar som omfattas av retursystemsforordningen och för förpackningar som på grund av sitt tidigare eller resterande innehåll utgör farligt avfall enligt avfallsförordningen (2011:927).

## *9 Sanktioner*

### *9.1 Otillåten miljöverksamhet*

Genom ändringen och tillägget i 29 kap. 4 § första stycket p. 1 n miljöbalken kommer det, liksom för elavfall, att vara straffbart att samla in förpackningsavfall och returpapper utan tillstånd när så krävs. Detta anser Naturvårdsverket vara logiskt och lämpligt.

Därutöver kan noteras att man valt att inte straffbelägga underlåtenhet att uppfylla kravet enligt 37 § förpackningsförordningen respektive 11 § returpappersförordningen att tillhandahålla ett insamlingsystem. Även detta anser Naturvårdsverket vara

lämpligt. Vi skulle gärna se att WEEE-förordningen ändrades på motsvarande sätt, så att straffbestämmelsen i 76 § 2 upphävs. Enligt Naturvårdsverkets bedömning är tillsynsåtgärder i de flesta fall ett effektivare sätt att komma till rätta med sådan underlåtenhet.

### *9.2 Miljösanktionsavgifter*

Naturvårdsverket stödjer förslaget om påförande av miljösanktionsavgift vid överträdelser av de bestämmelser som innehåller krav på rapportering till Naturvårdsverket. Det överensstämmer med vad som gäller vid rapportering enligt bland annat WEEE- och batteriförordningen. Vår bedömning är att det är en lämplig sanktion för den typen av överträdelse. Däremot har vi svårt att finna andra exempel på överträdelser av bestämmelser i förpacknings- eller returpappersförordningen som är sådant slag att miljösanktionsavgift kan ses som en lämplig sanktion.

### *10 Avgifter för prövning och tillsyn*

Naturvårdsverket avstyrker förslaget till en för returpappersproducenter rörlig, timbaserad tillsynsavgift, som ska betalas efter särskilt beslut av Naturvårdsverket. Enligt vår bedömning är en fast årlig tillsynsavgift en lämpligare lösning, vilket också är vad vi föreslog i redovisningen av regeringsuppdraget om genomförande av systemen med producentansvar för förpackningar, returpapper, batterier och elutrustning år 2016 (M2014/1900/Ke). Vi ser inte att skillnaderna i tillsyn av producentansvaret för returpapper jämfört med producentansvaret för förpackningar, elutrustning och batterier är sådana att det motiverar en rörlig, timbaserad tillsynsavgift just för returpappersproducenterna. Visserligen kan antalet returpappersproducenter antas vara mindre än exempelvis antalet förpackningsproducenter, men kan ändå förväntas uppgå till ett relativt stort antal. Enligt förslaget till ändrad producentdefinition är den producent som i Sverige tillverkar eller till Sverige för in tidningar eller tidningspapper. Antalet tillverkare är få, däremot kan de som för in tidningar eller tidningspapper till Sverige vara många till antalet. I en utredning från 2001, som vi hänvisade till i tidigare nämnd redovisning, fanns då tre stora papperstillverkare med fem tidningspappersbruk och ca 5000 importörer av tidningar/tidningspapper. Tillsynen omfattar även för returpappersproducenter efterlevnad av kraven på registrering, rapportering och tillhandahållande av insamlingssystem. Tillsynsavgiften är avsedd att täcka Naturvårdsverkets kostnader bl.a. för att kontrollera och genom tillsynsåtgärder säkerställa att förordningarnas bestämmelser efterlevs av enskilda verksamhetsutövare och att administrera avgiftssystem och register över producenter och inrapporterade uppgifter från producenter och insamlingssystem. Utöver att avgiftssystemet ska vara kostnadsbaserat ska det också, enligt Tillsynsutrednings slutbetänkande<sup>4</sup> vara konkurrensneutralt, uppfattas som rättvist, helst likna närliggande områdets avgiftssystem, bidra till effektiv tillsyn, administrationskostnaderna bör inte vara för höga i relation till de totala avgiftsintäkterna och avgiften ska uppfattas som rättvis. Naturvårdsverket ser svårigheter att uppfylla dessa krav med en rörlig timbaserad tillsynsavgift.

Det föreslås en tillsynsavgift på 500 kr för alla förpackningsproducenter. Den föreslagna avgiftsnivån får antas vara grundad på det uppskattade antal producenter som omfattas av den nu föreslagna producentdefinitionen samt vilka kostnader avgiften är tänkt att täcka. Tillsynsavgiften för returpappersproducenter bör kunna ligga på motsvarande nivå eller möjligen något lägre med hänsyn till att tillsynen är mindre omfattande jämfört med den för förpackningsproducenter.

Vad gäller förpackningsproducenters tillsynsavgift skulle det kunna ifrågasättas om alla som omfattas av den föreslagna producentdefinitionen i 6 § förpackningsförordningen

---

<sup>4</sup> Tillsyn – Förslag om en tydligare och effektivare offentlig tillsyn (SOU 2004:100).

ska betala samma tillsynsavgift, eftersom alla producenter inte föreslås ha lika omfattande skyldigheter. Så som förordningsförslaget nu är formulerat skulle det innebära att vissa producenter endast har ansvar för utformningen av förpackningar, medan andra även har ansvar för insamling och rapportering. Oavsett om det är så förslaget är avsett att tolkas kan det enligt Naturvårdsverket finnas skäl att anta att tillsynen av hur kraven på framförallt utformningen av förpackningar, som gäller för samtliga producenter, kan vara tids- och resurskrävande. Det är därför inte nödvändigtvis motiverat med en lägre avgift för de producenter som inte släpper ut förpackningar på marknaden. Naturvårdsverket kan mot den bakgrunden stödja förslaget om en enhetlig tillsynsavgift för samtliga producenter av förpackningar.

Naturvårdsverket tillstyrker att insamlingssystemen för förpackningar och returpapper, på samma sätt som insamlingssystemen för WEEE, ska erlagga en årlig, fast provnings- och tillsynsavgift. Det avgiftsbelopp som föreslås, 275 000 kr per år, är detsamma som för insamlingssystemen för WEEE och bedöms av Naturvårdsverket som lämpligt.

### *13 Konsekvenser*

Konsekvenserna av promemorians förslag är många och i vissa delar omfattande. På vissa punkter, som nämns nedan, ser Naturvårdsverket att vissa konsekvenser behöver utredas vidare så snart som möjligt, men detta bör inte hindra ett eventuellt ikraftträdande.

#### *13.4.3 Aktörer som driver insamlingssystem med tillstånd*

Naturvårdsverket vill framhålla att den kostnadsuppskattning på 97 mkr/år av den totala kostnaden för att göra insamlingssystemen mer lättillgängliga är osäker. Profu, som, i en rapport till Naturvårdsverket, tagit fram kostnaden uppskattar osäkerheten till +/- 50 %. I den kostnaden ingår inte heller kostnader för extra utrymmen för de hushåll som inte sorterar sitt avfall idag. För fastighetsägare till flerfamiljshus kan det innebära mycket stora merkostnader.

Naturvårdsverket anser att det bör undersökas vidare hur stora dessa kostnader är.

#### *13.4.4 Naturvårdsverket*

Förslaget innebär, bl.a. genom tydliggörande av skyldigheterna för producenter, insamlingssystem och andra berörda aktörer samt genom inrättande av krav på registrering hos och rapportering till Naturvårdsverket, en ökad möjlighet för Naturvårdsverket att utöva tillsyn. Därutöver har vissa skyldigheter för producenter, insamlingssystem och andra berörda aktörer tillkommit, som också innebär ett utökat tillsynsansvar för Naturvårdsverket jämfört med nu gällande bestämmelser. Vi kommer också att behöva ta fram vägledning inom flera områden. Det kan därför komma att krävas ytterligare resurser hos Naturvårdsverket framförallt för att bedriva tillsyn, men även för att skapa och administrera det system för registrering och rapportering som krävs.

När det gäller tillståndsprövningen av insamlingssystem bedömer vi att kostnader och tidsåtgång bör bli i stort sett desamma som de skulle ha blivit enligt förordningarna beslutade 2014.

#### *13.4.5 Kommunerna*

Naturvårdsverket saknar en analys av hur övergången från nuvarande system till de tillståndspliktiga insamlingssystemen ska ske. Många kommuner har själva valt att samla in förpackning- och returpappersavfall och har investerat i olika system för detta. Hur introduktionen av det föreslagna insamlingssystemet ska beakta befintliga system behöver tydliggöras.

#### *13.4.7 Fastighetsägarna*

Naturvårdsverket instämmer i att fastighetsägare har en nyckelroll i omställningen till en fastighetsnära insamling av förpackningsavfall och returpapper. Avgörande är att fastighetsägaren kan upplåta utrymmen för insamling utan alltför stor ekonomisk kostnad. Naturvårdsverkets bedömning är att de ekonomiska konsekvenserna för fastighetsägarna behöver utredas inför den andra etappen mellan år 2021 och 2025, för att bättre identifiera de situationer då det inte kan anses ekonomiskt skäligt att införa fastighetsnära insamling.

#### *13.5 Fördelningseffekter*

Omfördelningar av kostnadsansvar kan förväntas av införandet av den fastighetsnära insamlingen. Producenternas kostnader ökar, fastighetsägarnas kostnader kan både öka och minska beroende på den specifika fastighetens nuvarande situation gällande soputrymmen m.m. Producenterna kommer förmodligen föra över sina kostnadsökningar på konsumenterna. Kommunernas kostnad för hantering av restavfall kommer förmodligen minska men därmed minskar också material för förbränningsanläggningar som vissa kommuner har, vilket kan leda till ökade kostnader för kommuner med förbränningsanläggningar i egen regi. Naturvårdsverket efterlyser en genomgång av samtliga fördelningseffekter för att möjliggöra en bedömning av de skärpta krav som föreslås gälla från och med år 2025.

#### *13.6 Miljömässiga konsekvenser*

Naturvårdsverket anser att förslaget i sin helhet är miljömässigt positivt. Att ställa höga krav på service för insamling av förpackningsavfall och returpapper medför att allmänheten får ökade incitament att sortera ut från restavfallet. Att öka möjligheten att materialutnyttja redan befintliga resurser istället för att använda ändlig råvara är en viktig del i en cirkulär ekonomi. Dessutom påverkar det i positiv riktning möjligheten att nå de uppsatta återvinningsmålen och det kan även bidra till att nedskräpning av förpackningar minskar. Att förslaget även uppmärksammar att producenten ska begränsa användningen av onödiga förpackningar och att kraven på utformning blir tydligare är viktigt för en hållbar resursanvändning. Vi tror att dessa bestämmelser kommer att medföra att producenter arbetar högre upp i avfallshierarkin med förebyggande av uppkomst av avfall.

### **Övriga synpunkter**

#### *5.2 Förtydligande av kraven på de tillståndspliktiga insamlingsystemen*

När det gäller förslaget till ändring av 13 a § i returpappersförordningen som föreslås gälla från år 2025 vill Naturvårdsverket uppmärksamma att det i författningsförslaget (avsnitt 2.8) i ingressen hänvisas till 13 §, vilket rätteligen bör vara 13 a §. Vidare bör författningsförslaget ändras så att det framgår vilka ändringar som görs av 13 a §, utöver ändringen i punkt 2 och det tillagda andra stycket. Det läggs också till två nya punkter, punkt 1 och 5 i ändringsförslaget jämfört med förslag 1.1.

#### *5.6 Avfallsinnehavares utsorteringskrav*

Naturvårdsverket föreslår att strecksatser eller bokstavspunkter införs istället för numrering 1–3 i förslag till förordningen om ändring i avfallsförordningen (2011:927) 24 a och b §§. Detta för att det ska bli tydligare att alternativen för omhändertagande av förpackningar är utan inbördes rangordning och att detta inte ska kunna feltolkas (att nummer 1 inte är bättre än nummer 2 eller 3 osv).

#### *8.6 Producentansvar för hantering av förpackningsavfall*

Hänvisning bör vara till 58 b § och inte till 58 a § förpackningsförordningen.

*8.7 Begreppet att släppa ut en förpackning respektive tidning på den svenska marknaden*

Hänvisning till rapportering för producenter bör vara 58 c § istället för 54 a § förpackningsförordningen.

*12 Författningskommentarer*

*12.5 Insamling från yrkesmässig verksamhet 39 c §*

I författningskommentarerna under avsnitt 12.5, s. 153, finns det till kommentarerna om insamling från yrkesmässig verksamhet i 39 c § förpackningsförordningen en hänvisning till att paragrafen behandlas i avsnitt 5.2 i promemorian. Avsnitt 5.2 behandlar dock inte yrkesmässig insamling.

*Digitalisering*

Naturvårdsverket anser att den pågående digitaliseringen av samhället kan stödja promemorians ambitioner om en hållbar avfallshantering.

---

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektören Björn Risinger.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit avdelningschefen Martin Eriksson, föredragande, enhetschef Gunilla Sallhed, handläggarna Malin Göransson, Ylva Lindén, Agnes Willén och Karin Klingspor.

*Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.*

Björn Risinger

Martin Eriksson